

אגוז קשיו

מוצאו מברזיל ומאזורים טרופים באפריקה והודו. אגוז הקשיו צומח בתחתית של פרי גדול שצורתו "כתפוח" [ה"תפוח" משמש מאכל לבהמות] קליפת האגוז רעילה מאוד ואסורה באכילה. תהליך קילוף האגוז הוא מורכב מאוד, הוא עובר ניקוי, השריה, קילוף, יבוש וקילוף נוסף ולבסוף מתקבל הפרי שצבעו לבנבן וצורתו כחצי עיגול.

כיון שלרוב האגוזים יש חור טבעי בקצה, הפתוח לחלל הפנימי של האגוז, זחלים וחרקים חודרים לעיתים פנימה ללא שהם משאירים סימנים חיצוניים ולכן בדיקתו כדלהלן: אם האגוזים נראים בריאים, שלמים ובהירים [אפילו שיש חור במרכזו] די להתבונן חיצונית שאין סמני כרסום ושאר סימנים מחשידים. כמו כן יש לעשות בדיקה מדגמית [10% מהכמות] ע"י פתיחת מס' אגוזי קשיו לשניים ולראות שאין נגיעות פנימיות ודי בכך. במידה ונמצאה נגיעות יש לפתוח את כל האגוזים שבקניה זו ולבודקם פנימית.

יש לשים לב שלפעמים בתהליך קילוף הקליפה החומה של הקשיו חלק מפירורי הקליפה נכנסים לתוך האגוז דרך החור הטבעי והם אינם סימן לנגיעות, רק פירורים שצורתם אחידה בתוך האגוז מהווים סימן לחרקים] אם האגוז נראה מצומק וק"ו אם יש עליו סמני כרסום או שאר סמנים מחשידים, חובה לחצות אותו לשניים ולבודקו שאין נגיעות פנימיות (תולעת שני עמ' 49-47 וקילור עמ' 49).

אגוז שקד

גידולו נפוץ מאוד בארץ, נזכר בתורה עוד מימי האבות הקדושים שכתוב שבני יעקב הורידו מצרימה "מעט צרי ומעט דבש נכואת ולוט בוטנים ושקדים" (בראשית מג, יא). גובה העץ 10 מטר נחשב כעץ המסמל את ט"ו בשבט בפריחתו המרהיבה. שקד הנמכר בקליפתו הקשה בחזקת נקי, אך באחסון ממושך [כפי שמצוי שנה ויותר] אף שהוא עדיין בקליפתו עלול לקבל נגיעות של מזיקי המחסן, והוא לעיתים נגוע [מיעוט המצוי- דרבנן] ויש לבודקו:

שקדים בקליפתם: בעת פתיחתם מקליפתם יש לשים לב שאין סמנים מחשידים כ"קורי משי" דביקים או פירורים לבנים, אם השקדים מכוסרים ולא נמצאה נגיעות, מותר לאוכלם ואין צורך לבדוק את פנים השקד. שקד שנמצא עם סימני נגיעות אין להשתמש בו, אם נמצאו שקדים רבים עם סמני נגיעות מן הראוי לחצות את כל השקדים ולבודקם בפנים (בדיקת מזון כהלכה עמ' 534 וקילור עמ' 102, תולעת שני עמ' רסח).

שקדים קלופים: בודקים את כולם בדיקה חיצונית, אם יש חור שזה סימן של חדירת תולעת, סמני כרסום או "קורי משי" דביקים ופירורים רבים. אם הכל בסדר יש לבדוק מדגמית [10%] שאין נגיעות פנימיות ע"י חציית השקד לשניים, במידה ונמצאו סימני נגיעות פנימיים אזי יש לבדוק את כל השקדים מבפנים ע"י פתיחתם לשניים (בדיקת מזון כהלכה עמ' 534 וקילור עמ' 102, תולעת שני עמ' רסח-רסט).

[יש לשים לב שבתהליך המכני של הקילוף נחבטים השקדים והקליפה הדקה נפגמת והתקלפה במקומות מסוימים, לעיתים אף נוצר שקע קטן במקום החבטה ואין הם מהווים סימן לנגיעות, אך חור החודר לפנים השקד הוא סימן לנגיעות] (ס).

שקדים קצוצים ופרוסות שקדים: יש לפזר על גבי משטח לבן ולבודק שאין פירורים, כרסום או "קורי משי". אם נמצאה נגיעות אין להשתמש במוצר, ואם הכל בסדר מותר באכילה (ס).

אברך מעוניין לומר קדישים ומשניות לע"נ יקירכם ללא תשלום לפנות לטל' 054-8455790

תהילים לילדים באשדוד לבנים ובנות בהפרדה בכל שבת ב' 2:45 בעהרים בפארק לברון רח' שלמה בן יוסף *פרסים והגרלות *ממתקים.

אבות ובנים באשדוד בכל שבת רבע שעה אחרי צאת שבת בב"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג'.

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

בס"ד

ד.א.י.ח.ד.ר

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

ב' חשוון תשע"ז 1145 (שנה כב')

נושא השבוע: כשרות (פו)

ההפטר: "משא דבר" (מלאכי א)

פרשת תולדות

"ויעקב נתן לעשיו לחום ונזיר ערשים ויאכל... ויבז עשיו את הבכורה" (כה, לד)

הרי עשו ביקש מיעקב (פס' ל) "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" אם כן מדוע נתן לו יעקב גם לחם? כדי שלא נחשוב חלילה שיעקב סחט מעשיו את הבכורה בדרך לא כשרה, תוך ניצול רעבונו הגדול. באה התורה להודיענו כי לפני כן נתן לעשיו לחם כדי שיאכל וישבע, ואח"כ שנפשו היתה כבר "מיושבת" עליו, עשה עימו הסכם של נזיר עדשים תמורת הבכורה באופן שלא תהיה עילה ביטול. מה גם שזלזל בכבודה בשעת המכירה וביזה אותה ולא היתה שווה בעיניו כלל וכלל. אומר הרמב"ן, זוהי מהותו של עשיו הרשע שחושב רק על ההנאה הרגעית, והחכם עיניו בראשו ידאג לאחריתו.

"...ויאכל וישת ויקם וילך... ויהי רעב בארץ" (כה, לד, כו, א)

פסוק זה רומז שאחר שאכל ושתה תיכף קם והלך ולא בירך אחר מזונו, ומיד אח"כ נאמר "ויהי רעב בארץ", לרמז כי כשמזלזלים בברכת המזון גורמים שיהיה רעב בארץ ר"ל. וידוע הוא כי המזלזל בברכת המזון ואומרה בחטף גורם שעניות תבוא עליו ר"ל אך המברך בכוונה מתוך הכתוב מילה במילה משפיע על עצמו שפע ברכה ופרנסה ברווח. (מעין השבוע)

"ויאמר ריח בני כריח השדה... ויתן לך האלוקים" (כו, כז-כח)

יצחק אבינו ציין בהתפעלות: "ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ה'" ומיד לאחר מכן הוא מברך "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוח דגן ותירוש", ונשאלת השאלה מה הקשר בין ההקדמה לברכה? מסביר רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל: יצחק אבינו רמז לבנו, ראה בני, הבורא יתברך הכין עבורנו פירות וירקות למאכל כדי לקיים את גופנו, אבל בחסדו הגדול נתן בהם גם ריח טוב כדי להשיב בהם את נפשנו. לפיכך שאני מברך אותך בברכות גשמיות לרוב שפע וטובה, אל תשכח את בחינת הריח, לטפח גם את הנשמה!

כוחן של עוגיות

"אולי אשאל את אמא שלך איך מכינים את עוגיות השוקולד ציפס שלה? אם אתה כ"כ אוהב אותן, אז אולי גם אני אוכל..." אמרה נחמה לבנימין בעלה. "אל תשאלי אותה... זה לא כ"כ חשוב..." בנימין השתתק, נראה היה שסוד כמס עוטף את העוגיות הללו. נחמה לא שאלה יותר, היא האמינה שבבוא היום הוא כבר יספר לה. באותו יום חזר משה הביתה ובידו הפתק המוכר "משה לא יוכל להגיע לחדר ללא ליווי אחד ההורים", פתקים מסוג זה היו מוכרים להם יותר מדי לצערם.

בערב קרא גם בנימין את הפתק, הוא היה קצת נבוך, לא יודע מה לעשות, איך לדבר עם הילד, איך אפשר להבין מה עובר בראשו של בן ה-10 המתעקש להעמיד את סבלנותו של המלמד במבחן פעם אחר פעם. "אמא שלך שלחה עוגיות שוקולד ציפס. היתה תגינה, הילדים אכלו, אבל שמרתי לך" אמרה נחמה. פניו של בנימין הוארו באחת כאילו לא היה עד לפני רגע כאוב ונסער. הגיע הזמן שאספר לך את סיפור עוגיות ה"שוקולד ציפס"!

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א * נא לא לעיין בזמן התפילה * סוף זמן ק"ש 8:25-8:29

כניסת שבת: 4:17 יציאת שבת: 5:08 יציאת ש"ס ר"ת: 5:39

הייתי ילד נחמד, קצת אוהב תעלולים, עליתי לשיבה, מהר מאוד הבנתי שמתמיד גדול לא אהיה, אם אני רוצה להתבלט אוכל לעשות זאת בקלות בתחום הבדיחות והליצנות. היתה לי לשון שנונה מאוד, אמנם הייתי רגיש ומתחשב והבדיחות שלי לא הופנו כלפי אנשים וכל זמן שהן נאמרו בזמן הארוחה או לפני השינה הן לא הפריעו לאיש, אולם קרה לא פעם שהמגיד שיעור הסביר איזה תוספות מוקשה וגילה כמה בחורים שיושבים מולי צוחקים וזה היה מכעיס ומעצבן. בתחילה גערו בכולם, אח"כ גילו מהו מוקד הרעש ואחראי להתפרצויות אלה, בהמשך גערו בי גם כשלא אני הייתי האחראי להפרעה. מהר מאוד קיבלתי מעמד לא מכובד בעיני הצוות הרוחני בשיבה, וגם בעיני חברי. לא הייתי דמות שכולם שואפים להיות כמותה, היו לי כמה חברים אך הם השתייכו לשוליים. העניינים הדרדרו בקצב מסחרר, אם ממילא מעירים לי וכל הפרעה מתקבלת כאילו אני טיפוס שלילי, אז בשביל מה להשקיע? באחת הפעמים הגזמתי וחרגתי מגבול הטעם הטוב, מצאתי את עצמי מהר מאוד באוטובוס המוביל הביתה, הרגשתי שזה בכל אופן אחרת, אני עומד לפני פרשת דרכים חדשה. לא היה אכפת לי כמעט מכלום, הדרך היפה רחוקה ממני ואילו אני תקוע בדרך של מהמורות ומכשולים ובה כנראה אמשך לצעוד כל ימי.

תכננתי מה אומר להורי שביקשו לשמוע הסברים להתנהגות המאוד לא בוגרת שלי. ישבתי והרהרתי כמה העולם קשה ורע, כמה הוא מתאכזר אלי, התקרבותי הביתה בצעדים מהירים ונחושים כשבראשי כבר מסתובבים תסריטים על מה יקרה בעשר דקות הבאות... אך שום דבר מכל זה לא קרה באמת. אמא עמדה בפתח דאוגה ומוטרדת, "שלום בנימין, שמעתי שאתה לא מרגיש טוב, יש לך חום? כואב לך הראש? אתה באמת לא נראה טוב..."

הסתכלתי על אמא בתדהמה, על מה היא מדברת בכלל? אך אמא לא חשבה שמדובר במשחק, החלטתי שזה דווקא יכול להיות רעיון טוב. בשביל מה להיגרר לחיכוכים, לאכזב ולצער אם אפשר לא להרגיש טוב? נכנסתי למיטה, לא היה לי משהו מתאים יותר לעשות.

לאחר כשעה נכנסה אמא לחדר ובידה מגש עוגיות שוקולד צ'יפס "קח בנימין, הכנתי לך את העוגיות שאתה אוהב, אתה מרגיש יותר טוב?", "אני חושב שכן, מ... תודה רבה אמא על הדאגה". "אין בעד מה, אני מקווה שתהיה בסדר עד הערב" אמרה.

"עד הערב אהיה בסדר" אמרתי, אח"כ נזכרתי שמותר לי לחזור רק בעוד 3 ימים "אבל אם תרשי לי אשאר עוד קצת בבית, בסדר?" בודאי, בא תאכל קצת עוגיות, מיד שחזה אמרה לי שהתקשרו מהשיבה רצתי להכין אותן, תארתי לעצמי שאם אתה חולה בודאי אין לך תאבון אבל את העוגיות של אמא תמיד אפשר לאכול, לא?", אמא חייכה אלי, חייכתי אליה חזרה למרות שבפנים הלם בי קול "שקרן שכמוך, גונב את דעתה של אמא?" ניסיתי לעשות סדר במחשבות, התקשרו מהשיבה ורצו לשוחח עם ההורים לידע אותם בתעלולי הנסיך שלהם, חשבו בטעות שמדובר באמא, וחזה לא הבינה נכון מה הם אומרים והעבירה לאמא שחליתי, אמא הטובה והדואגת עשתה מיד הכל כדי לשפר את מצב רוחי. העוגיות היו טעימות במיוחד, טעמם חימם משהו בתוכי והביא נוחם ורגיעה. לאחר כמה דקות קמתי ממטתי ואמרתי לאמא שאני הולך ללמוד קצת בביה"כ. "מה פתאום, אתה חולה", אמרה, "זה בסדר, אני מרגיש יותר טוב", זה היה מוזר, זו היתה הפעם הראשונה שניהלתי ויכוח כבון הזה. אחרי 3 ימים חזרתי לשיבה, אמא ארוזה עבורי קופסא עם עוגיות, יצאתי מהבית כשאני מתכוון לעשות תפנית.

כשהגעתי לשיבה, נכנסתי תחילה לחדרו של ראש הישיבה, שוחחתי עימו ואמרתי לי בפתיחות שאני רוצה להתחיל דף חדש וביקשתי שיעזור לי, והוא הבטיח לעזור.

כך פסעתי לאט ובטוח, ההורים שלי התחילו לקבל דרישות שלום אחרות, הייתי מלא רצון טוב התברכתי בכישורונות ובעזרת ה' הצלחתי לעלות על דרך המלך, אחרי שהייתי בשלב האחרון שלפני סילוקי הסופי. שנתיים לאחר הסיפור הגעתי הביתה לשבת, ישבתי עם הורי וסיפרתי להם על אותה פעם "שהייתי חולה", ואמא כה טרחה למעני, הורי הקשיבו לסיפור ובסופו ראיתי דמעות נוצצות מעיניה של אמא. "אם היינו יודעים, היינו כועסים, אולי גוערים ואתה היית משיב..." "ואח"כ הייתי נפלט מהישיבה לשומקום" המשכתי בשקט.

אמא לא אמרה דבר, בעיניה האיר ניצוץ מוזר ואולי אמא דווקא כן ידעה? שתקנו שלושנתו. "עוגיות

השוקולד" - זו הסיסמא שרק אמא ואני מכירים, כשהיא רצתה לחמם את ליבי ולומר לי שהיא מקבלת אותי ללא תנאי וכמו שאני, היא שלחה לי את העוגיות הללו". בנימין השתתק, רעש קל נשמע, משה קם ממטתו והופיע במטבח, "רק רציתי לשתות". פתאום הסתכלה בו אמא וראתה אותו אחרת לגמרי, קטן כ"כ ומפוחד, "בוא שב כאן", קרבה כסא "ותספר לנו מה שלומך משה, אולי אמא תכין לך מחר עוגיות כאלו שאתה אוהב? עם שוקולד צ'יפס כאלו?".

א. אסור מן התורה לאכול תולעים, שרצים ורמשים (ש"ע י"ד סי' פל), והאוכל שרץ הארץ כנמלים, חרקים או תולעים כגון: בפירות וירקות

עובר על 5 לאוין מן התורה (ויקרא י"ז מה-מה, גמ' מסות טז, תולעת שני לגר"ש רווח פ"א ס"ג).

פירוש של פירות וירקות ודרכי ניקויים מתולעים (התמונות צולמו במעבדת העלון ומספרים)

אגוזים [המשך] הינם משפחה של פירות שונים שהמשותף להם שהם בעלי קליפה קשה ובתוכו זרע (שהוא פרי) שאינו דבוק לקליפה, הם גדלים על עצים שגובהם בין 10 ל- 50 מטר.

הפירות נחשבים לבעלי ערך תזונתי רב (אנליקופדיה לזית ישראלי ח"א עמ' 108-105).

באגוזים הטריים אין בעיה של נגיעות בחרקים (תולעת שני ח"ג עמ' קפט), אך מאחר ורוב ככל האגוזים השונים המצויים בארץ מקורם ביבוא מחו"ל והם עוברים איחסונים במחסנים לתקופות ארוכות וכן מיובאים באוניות הנחשבים למוקדים קשים של חרקים לכן בד"כ יתכן חשש לנגיעות של חרקים של מיקי מחסן כגון: עש החרוב, עש המחסן הטרופי, חיפושית מסוננת חזה. דבר שמחייב לפתוח אגוז אגוז מקליפתו לבדוק ע"פ הפירוש שנביא בהמשך כל אגוז ובדיקתו (תולעת שני עמ' קד).

אגוז מוסקט מיובא מהודו ועוד מדינות טרופיות. עיקר שימושו המסחרי, כשהוא טחון ומשמש כתבלין עם ארומה חזקה מאוד.

מאחר ולאחר טחינתו לתבלין הוא שווה במחסן תקופה ארוכה יש חשש למזיקי מחסן והוא לעיתים נגוע (מיעוט המצוי- דרבנו) (תולעת שני ח"ג עמ' קנז-קלד, נדיקת מזון כהלכה לגר"מ ויא ח"ב עמ' 443-442) יש לבדוק באופן הבא: יש לפזר בכל פעם כמות מועטה של התבלין על משטח לבן ולברור עם האצבעות ולראות שאין סמנים מחשידים ["קורי משי" דביקים וכדו'] או החרקים עצמם, במידה ונמצאו יש להימנע מלהשתמש בכל התוצרת שבשקית זו (תולעת שני סג). [אם הגיע לידיו אגוז בצורה שלמה (מאוסס) יש להסיר את הקליפה ולראות בתוך הקליפה שאין סמנים של כרסום, "קורי משי" או אבקה וכדו', ואם נמצא נגוע (כשפתחו) אין להשתמש בו] (תולעת שני סג, נדיקת מזון כהלכה סג).

אגוז מקדמיה מיובא בעיקר מהוואי וגם מאוסטרליה, ומשווק בארץ בעיקר כשהוא קלוף. הינו נקי מתולעים ואין חיוב לבדוקו (נדיקת מזון כהלכה עמ' 444 ובקולור עמ' 48, ויען שמואל ח"ב עמ' שגא ממלך הכר יוסף פרץ).

אגוז פקאן מוצאו מדרום ארה"ב, הובא לארץ לפני 40 שנה. כיום מגדלים בארץ שטחים נרחבים של 20 אלף דונם המניבים כ- 3000 טון בשנה (אנליקופדיה לזית ישראלי לגר"מ הלפרין עמ' 107).

* **אגוז בקליפתו הקשה:** בחזקת נקי מתולעים ואין חיוב לבדוקו (נדיקת מזון כהלכה עמ' 444, ויען שמואל סג עמ' שגא, עין בקולור עמ' 48) כשפותחו טוב

להסתכל שאין בפנים "קורים" או פרורים חשודים (עין בקולור סג, תולעת שני עמ' קאז).

* **אגוז מקולף:** בדרך כלל נקי, אך לפעמים עשוי להיות נגוע כתוצאה מאכסון ממושך ולכן מאחר שאין אנו יודעים כמה זמן שהה באכסון נבדוק ע"י שנשטח כל פעם מעט אגוזים קלופים על כף היד ונתבונן משני הצדדים אם יש פרורים עגולים בצבע שחור או לבן או "קורי משי" דביקים על הפרי המקולף, אם נמצאו זה סימן לנגיעות, אם לא אפשר לאכול ללא חשש (נדיקת מזון כהלכה סג עמ' 446-445, ובקולור עמ' 48, תולעת שני עמ' קאז).

